

Bernal, 17 de gener de 1996

Estimat Joaquim,

suposo que a hores d'ara ja se t'haurà estroncat la ragera de què et queixaves a la teva darrera carta i, així mateix, que se t'haurà passat l'enrabiada pel no atorgament del premi Pere IV..., si bé això em penso que et serà més difícil d'oblidar.

Res noi, es veu que tant a tu com a mi, des de cantons distints, ens han agafat com a ases dels cops, ens tenen tírria o no sé què passa. Per la meva banda, després d'haver superat l'afer «monada», sense més conseqüències --aparentment-- que la mala llet que em vaig fer jo (car Columna ha continuat encarregant-me traduccions, i en Vallverdú de can 62 em va assegurar que el meu prestigi en aquella casa continua incòlume), doncs bé, ara resulta que un ocellet em va explicar a cau d'orella que el tifeta d'Oriol Izquierdo de can Proa no s'està de bescantar les meves traduccions davant de tot aquell qui se l'escolta: que si el meu «model de llengua» és absolutament arcaïtzant, que si «pedroleja», que les meves traduccions no van ni amb rodes, que... Per acabar afirmant que, mentre ell sigui director literari, de l'editorial no em donarà cap traducció. Jo ja m'imaginava que alguna cosa passava en aquella editorial, ja que, des que va marxar-ne en Bru de Sala, ja fa no sé quants anys, i va ocupar el sue lloc aquest minyó, no m'han encarregat mai més cap traducció (llevat d'una vegada que volien que traduis una tercera part de *Jurassic Park*, mentre que dos altres traductors en traduirien la resta), a pesar d'haver estat personalment parlant amb ell i amb en Joan Carreras. Precisament, abans de saber tot això, al setembre havia escrit a en Carreras

per demanar-li que pensessin en mi a l'hora de repartir les traduccions. Va passar el temps, i l'home mut com un clau. Li vaig reiterar la carta per fax, però res. Però, vet aquí que, fa un parell de dies, he rebut una carta que m'ha deixat esmaperdut, perquè trobo que representa que aquest noi té una barra com una casa de pagès (te n'adjunto una fotocòpia, perquè si només et copiés el contingut, no t'ho podries creure, el que hi diu). És evident, em sembla, que si m'ha escrit és perquè tenen interès a recuperar el text de la traducció del llibre de Lewis, *El príncep Caspian*, car es veu que EDHASA no els el va lliurar quan els va traspasar tot el fons de la col·lecció «Clàssics Moderns». Però, encara hi ha més tela a tallar, aquí. Aquesta gent que troba abominables les meves traduccions, han reeditat --en coedició amb Columna!-- la meva traducció de *L'amant de lady Chatterley*, juntament amb el meu pròleg, sense el meu consentiment i sense haver signat un nou contracte, ja que aquest llibre el van «heretar» d'en Cendrós. Aleshores, vaig escriure a l'inefable amic Roig Santacana, que m'ha posat al corrent de com van aquestes coses dels drets d'autor i dels contractes, i, ara, ben assessorat, he escrit a un tal Giralt de Proa, que s'ocupa dels contractes, i li he demanat que em facin un contracte amb un pacte on digui que em pagaran el 2% sobre el preu de tapa, per tota l'edició, amb liquidacions anuals, etc., i únicament vàlid per aquesta edició. Però, encara hi ha més: després d'haver fet aquesta carta, he vist que per Nadal van treure el «Quartet d'Alexandria», en un sol volum, i tampoc aquesta vegada no m'han fet cap contracte per Clea, que la vaig traduir jo, i suposo que tampoc no en deuen haver fet cap, pels altres títols, que els va fer en Pedrolo, amb la seva família. De manera que esperaré que em

contestin sobre el llibre d'en Lawrence i després els reclamaré per aquest.

D'altra banda, a l'Oriol li he escrit dient que hauré de buscar la còpia d'aquesta traducció i que ja li'n diré alguna cosa. Mentrestant, he escrit a EDHASA per saber si van pagar alguna cosa per aquesta traducció, doncs m'estranya molt que no els donessin l'original, o sigui que podria ser que encara m'hagin de pagar un acompte de drets...

De més a més, per esbravar-me una mica, vaig escriure un article per a la *Revista de Catalunya*, on aprofitant per parlar d'aquest tema del «model de llengua», feia una referència encoberta a l'orioleta, i deia que no li reconeixia entitat moral per parlar de les meves traduccions, quan en una ocasió em va oferir de traduir *Jurassic Park*, dividit entre tres traductors, la qual cosa és una immoralitat intel·lectual, etc., però resulta que, si ho deia tan obertament, comprometia l'ocellet que m'ho havia explicat. Aleshores, he modificat l'article, passant per alt aquest incident, però parlant igualment de la qüestió del model de llengua i del predoleja. Si la revista no el publica, ja te'n faré arribar una còpia.

En canvi, mentre que la «nostra» gent malparla de mi, els nostres cosins de més enllà de l'Ebre s'ocupen i alaben les meves traduccions, com és el cas de Juan Marín, de *El País*, gran coneixedor de la literatura nord-americana, que va fer una ressenya força afalagadora d'una traducció meva al castellà, *Historias del Mariposa*, de William T. Vollmann, que vaig fer per a Muchnik. I fa un parell de mesos, vaig rebre un fax d'un professor de la Universitat de Màlaga, del departament de traducció, que prepara la tesi doctoral estudiant les traduccions

fetes a la Península de *La fira de les vanitats*, entre les quals la meva! Pots creure que en seixanta-cinc anys s'han fet dinou traduccions distintes d'aquesta obra? Doncs bé, aquest home està la mar d'entusiasmada amb la meva obra com a traductor, m'ha trucat per telèfon, m'escrivia i, fins i tot, m'ha invitat a fer una xerrada a la universitat, si mai torno a casa nostra!

Pel que fa a la feina, la cosa no rutlla massa bé. He acabat la traducció d'una novel·la d'en Waller, l'autor de *Els ponts de Madison County*, que tant d'èxit té, tant el llibre com la pel·lícula, per a Columna, i també unes cartes d'amor de Kahlil Gibran, per a la mateixa editorial. Ara he posat fil a l'agulla per traduir uns contes d'horror de Poe, per a Vicens Vives, i s'ha acabat el bròquil! Sembla que hi ha una possibilitat que Columna em doni un clàssic, però no sé pas quan serà. Els de 62 no tenen res, de moment, i tampoc Muchnik. El cas és que el camp de les editorials que publiquen en català s'ha anat reduint cada vegada més, ja que algunes cases han estat absorbides per d'altres, o diguem per l'Enciclopèdia, que s'està convertint en un calaix de sastre. He escrit a en Xavier Folch, d'Empúries, però sense massa convenciment, doncs ara comparteixen les oficines amb 62 i no sé quina altra relació hi pot haver entre ambdues empreses. I, d'altra banda, he començat a enviar fax de SOS a algunes editorials castellanes, com ara Anagrama i Tusquets. Creu-me que em sento com si m'abaixés els pantalons quan m'ofereixo per fer traduccions al castellà! Però es veu que, a mida que ens fem vells i ens resulta més difícil la lluita per la subsistència, se'ns va aprimant la dignitat i anem perdent la vergonya. Ja ho veus, només em faltava pujar amb globus i prendre pel cul; doncs bé, ara ja només em falta pujar amb globus.

Semblaria que, en explicar-te tot això, he volgut venjar-me de tu arran del sac de gemecs en què vas convertir la teva carta, però no és pas això, sinó que el que he pretès és de consolar-te, per allò de «mal de molts...»

Els de la Inst. de les Lletres Cat., en la persona de l'Albert Ibáñez, m'ha enviat --a sol·licitat meva-- tots els fullets disponibles que fan dedicats a l'escriptor del mes, però resulta que el teu no hi és, perquè està esgotat. No en tindries pas cap de sobrer?

Aquí, contràriament al que t'imagines, em tingut un Nadal i cap d'any força fresquet, i fins i tot aquest més de gener, tret d'un parell de dies de molta calor, més aviat tenim fred que no pas calor, sobretot a les nits. Nosaltres, la Isabel, en Damià i jo, ens en vam anar a passar uns vuit dies a la costa, a San Bernardo, abans de Nadal, i aquestes seran totes les nostres vacances. Per cap d'any, vam tenir en Xavier i la seva companya aquí, i passat festes, se'n van tornar a Neuquén, juntament amb la Glòria i en Damià, els quals tornen aquest cap de setmana.

La situació en aquest país és dramàtica, car l'aplicació de l'economia de mercat a tot drap ha fet pujar l'índex de gent desocupada a la ratlla del 20%, amb la consegüent pobresa, perquè aquí ningú no cobra el subsidi d'atur, mentre que les empreses multinacionals, que s'han fet càrrec de totes les de serveis que abans eren de l'Estat i ara han estat privatitzades, cada vegada guanyen més calés; la corrupció s'ha generalitzat; no hi ha justícia; l'educació i la salut són un desastre; els jubilats, a la majoria del país, amb pensions de 150 dòlars, no cobren des de fa mesos... En fi, un té la sensació que viu en un país que s'està desintegrant a passos de gegant, mentre que el discurs

oficial és que som al primer món i que mai no hem viscut tan bé com ara, a l'Argentina! Ara, quan veus que el món capitalista s'esquinça per la part més prima, o sigui, pel cantó social, no pots deixar de pensar que el sistema ha fracassat tant o més que el comunisme, perquè el problema de la pobresa no sols no l'ha solucionat sinó que sembla que s'incrementa a tot arreu, i que l'economia mundial fa aigües fins i tot als països que semblaven més sòlids, com ara Alemanya o Estats Units. Com acabarà tot això? Com sempre: la gallina de dalt cagant la de baix. No et sembla?

I ja n'hi ha prou, d'aquest color! Et desitgem un bon any (ha, ha, quina ironia, després de la filípica anterior!) i t'enviem una forta abraçada